

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija in ekspedicija za
Starem trgu n. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu n. št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

O českej slogi.

Kakor nedavno pri nas, začeli so sedaj tudi na Českem razni listi pretresati vprašanje o zedinjenji nasprotnih narodnih strank. Ker so si naše in česke razmere v mnogih zadevah podobne, so dotične obravnave jako zanimive tudi za nas. Vendar bi bilo predolgo pretresati jih obširno, zato podamo le kratek posnetek, kakor ga nahajamo v „Čehu“ od 4. t. m. Sklicevaje se na dotične obravnave omenjeni konservativni list česki piše:

„Precej, ko se je zedinila stranka z mlado-češko glede glediščnega vprašanja, se je začelo delati v zasebnih krogih na popolno složenje obeh strank. Konečno so se poprijeli tega delovanja tudi časniki. Oni dan so priobčili „Nár. Listy“ govor dr. Gregra v Rakovniku, v katerem je pravil, stoje na stališču vdeleževanja deželnega zbora, da se morejo obe stranki v vseh glavnih potrebah našega narodnega in političnega življenja skupno dogovoriti, skupno in složno delati, ne da bi se činilo nasilstvo političnemu prepričanju posameznih. Na to je odgovoril nek staročeski list, da mora biti pri tem glavni namen obnoviti poprejšnjo edinstvo in se potem poslužiti vzajemno osveženih moči za povzdignjenje naše domačnosti. Glede vdeleževanja zborovega pa pravi ta list, da bi bil sedaj tak obrat v českej politiki popolno neugoden in da je treba počakati razrešenja izhodnega vprašanja. Sedaj se je objavil tretji glas in sicer v „Poslu z Prahy“, kjer priobčuje dr. Edv. Grégr predloge, po katerih bi

se dalo izvesti pomirjenje obeh strank. Dr. Grégr nasvetuje, da bi se ustanovil nekak organ, kateri bi se ne imel pečati z vprašanjem zborovega zašiljanja, ampak k večjemu memo grede katerikrat to vprašanje omeniti. Ta veliki narodni organ, kateri bi bil ali politično društvo ali klub ali v kacej drugej podobi, bi se imel pečati z vsemi zadevami českega vna njega življenja izvzemši vprašanje vdeleževanja, imel bi sprejeti vsacega poštenega Čeha brez ozira, je-li staro- ali mladočeh ali nevtralen, samo da je pošten Čeh. — Pomirjenje narodnih strank, po katerem mora vsak pravi česki rodoljub brepeneti, je postalo konečno hvala Bogu predmet mirnega pretresovanja in upanje je, da ne bodo brez uspeha te razprave. Vendar je pa želeti v prospeh prave trajajoče narodne edinosti, da bi se to pomirjenje ne vršilo na kvar celih stanov v českem narodu, pravi „Čeh“, in ne privedlo do novih razprtij. Da pa ne govorimo brez razlogov, o tem se je mogoče vsak dan prepričati v kateremkoli mladočeskem listu.“

Z bojišča.

Ruske garde so po poročilih iz Bukarešta došle že vse na bojišče in se razdelile k raznim vojnim oddelkom. Posebno veliko se jih je poslalo k Plevni, ker so Rusi sprevideli, da morajo imeti veliko več ljudi kakor doslej, če hočejo Plevno zajeti in Osmana prisiliti, da se vda. Če bi bili generalu Skobelevu ob pravem času poslali pomoči, da bi bil zamogel braniti

osvojena nasipa, bi bil Osman jako na tesnem in zmaga Rusov bolj hitra in bolj gotova. Tako je pa prostor, ki ga brani njegova vojna, še zelo razširjen in proti Sofiji odprt, da zamore dobivati potrebnih reči. Da bi mu to zvezo pretrgali, odšel je tje general Skobelev, čigar polkovniku Levisu je 1. t. m. tam že v roke prišlo okoli 1000 za vojno Osmanovo odločenih goved, zdravil, soli pa 80 konj. Z naskokom Plevne boje ne bodo več prijeli, pač pa na neprenehoma streljajo na njo, da si Turki ne upajo iz nje. 1. t. m. so bili šli po živčeh v Doljni Metropol, ki je pa vsled ruskih bomb začel goreti. Ob enem je oddelek konjištva prijel Turke in jih prisilil, da so se hitro vrnili nazaj v Plevno. Rusi so zgubili pri tej priliki 2 častnika in 40 mrtvih pa ranjenih vojakov. Drugi dan so Turki hudo streljali na ruske in rumunske nasipe ter ubili 3, ranili pa 1 moža. Rusi so jim krepko odgovarjali in v zrak razstrelili 1 klet s smodnikom. 3. t. m. so poslali Rusi posredovalca, da bi smeli pobrati ranjene in pokopati mrtve, kar so Turki dovolili.

Sulejman paša je 4. t. m. prevzel glavno poveljništvo armade ob Lomu. Mehmed Ali se je v Carigradu zameril, ker je po bitki pri Cerkovni sporočil, da ne more s svojimi nevajenimi vojaki zdatno prijeti Rusov ob Jantri in da bi se zastoj prelivala kri. Na to so se pa obrnili do Sulejmana in ga vprašali, če si li on upa s temi vojaki pregnati Ruse od Jantre, in ker je Sulejman pritrdil, da si to upa, bil je takoj imenovan za višjega poveljnika. Su-

Bog je pravičen.

(Iz nemškega po K. Bolanden u.)
(Dalje.)

Betelnovo prerokovanje.

Mir je storjen. Nemške čete vračale so se iz Francoske, in francoski vjetniki iz Nemškega v svojo domovino. Grof Retel bival je ta čas v grajšini nekaj ur od Pariza. Strašno razdejanje se je vidilo po celi deželi okrog. Pomendrana polja, požgane hiše in uničeno vse lepoticje te krasne dežele! Posebno žalostno so bile razdejane poletne palače Pariških bogatinov. Bile so poprej napolnjene in preobložene z vsem lepoticjem, ki počutkom strastnih Parižanov vstrezajo, in mnogo pregreh zoper božje naredbe se je tu godilo, kakor nekdanj v Sodomi in Gomori. Zato pa jih je tudi Bog kaznoval, ne z ognjenim dežjem, ampak z divjo vojsko. Vsa bujnost, veselje in sladnost je prešla. Nekaj posestnikov teh krasot zbežalo je v tuje dežele in tam s strahom čakalo konca te strašne vojske, drugi, ki so prej vsega dobrega preobilo imeli, so zdaj v obleganem Parizu jedli pse, mačke in drugo nesnago ter si s tem tolažili silno lakot. V poletnih palačah na deželi bivali so zdaj nemški vojaki, ki so v začetku strmo ogledovali lišp,

pozneje pa od hude zime prisiljeni dragocena hišna orodja v peč pometali. Na dragocenih blazinah, kjer so prej bogatini svojim strastim stregli, počivali so trudni vojaki, in v spodnjih, velikih sobanah stali so sovražnikovi konji ter se ogledovali v velikih zrkalih.

Bila je tu druga Sodoma, kajti velikansko mesto Pariz je bilo od strašnih bomb sovražnikovih deloma razdejano, in v sredi mesta divjala je nebrzdana druhal nečlovečet, ki so mesto razdevali in ljudi s strelom in požiganjem petroleja pokončevali.

Retel je spoznal, da je vse to divje pokončevanje prišlo od božje pravične roke. „Bog je nespremenljiv, rekel je Retel: „On, ki je naše prve starše iz raja izgnal, ki je zemljo preklel zaradi pregrehe, ki je hudobno človeštvo z vesolnim potopom pokončal, ki je cele narode in kraljestva popihal z zemlje: on je tudi Francoske pokazal, da še živi. Kakor je nekdanj Filistre poslal nad ponižane Izraelce, ravno tako poslal je zdaj Nemce nad spridene Francoze. O uboga mi Francoska, ali boš ta opomin razumela! Boš li spoznala tukaj božji prst, in njegovo obiskovanje in se spreobrnila k svojemu Bogu!“

Tako in enako govoril je težkoskušani

grof večkrat, on ki je izmed treh vrlih sinov tudi dva v vojski zgubil. Neizrečena nesreča njegove domovine ga je zelo potrla. In kakor zelo žalosten je bil nad Francosko, ravno tako hud je bil čez Pruse; kajti vsaki dan čital je v časopisih strašna naznanila o neusmiljenem ravnanji nemških vojakov s premaganim ljudstvom. Novo nemško cesarstvo mu tudi ni dopadlo; mislil si je: ta zelo razširjena država bo francoski samostojnosti zmiraj nevarna.

Žalost nad zgubo sinov in nevolja nad sovražnikom je Retelnu delala življenje čez dalje tužneje. Vedno manj je govoril in se bolj resno držal. Pa na svetu se vse obrača, tudi Retelnov obraz se je nekega dne zopet malo zvedril. Bral je namreč v časopisu novico, od novih razkolnikov, ki ne verujejo papežev nezmotljivosti v cerkvenih rečeh, in da ravno to razkolništvo nemška vlada podpira. Zraven ona tudi zatira katoliške časopise v novoprivojskovanih pokrajinah. Ta vest ga je čezdalje bolj vedrila.

Nekega dne reče svojemu sinu, da naj ga spremlja v bližnji videm, kamor so nemški častniki navadno radi zahajali: „Kaj tje?“ reče sin začuden, „ne veste li, da se ondi vsako popoldne Nemci zbirajo.“

lejman paša je še mlad, in je bil pod sultanom Abdul Azizem vodja vojaške šole v Carigradu; tudi je jako prevzet, in si domišlja, da je od Boga odločen še za velike reči. Zato mu je višje poveljništvo jako po ugodu. Vendar pa v svoji domišljivosti samega sebe preveč, Ruse pa preslabo sodi. Prihodnja bitev, na katero se Rusi sedaj pripravljajo, bode pokazala, je li Sulejman paša tudi kos, izvršiti svojo v Carigradu dano obljubo ali ne. Da bi Ruse zmešali, delajo Turki pri Silistriji priprave za prehod čez Donavo, pa tudi Rusi se pripravljajo, da jim bodo spodbili to namero.

O bojih v Aziji poročajo ruska poročila, da so Rusi 2. t. m. Turkom vzeli hrib veliki Jagni. Mali Jagni pa je bil tako utrjen, da si ga niso upali prijeti. 3. t. m. se je boj zopet pričel, pa Rusi so Turke na levem krilu zopet nazaj vrgli in jih podili do tabora, ter so se vrnili še le zvečer nazaj. 4. t. m. so se Rusi prostovoljno umaknili z osvojenega hriba, ker jim je primajkovalo vode. Muktar se pa hvali, da je Ruse on nazaj zapodil in zopet popravil telegrafično zvezo s Karsom. Tudi poroča, da so Rusi v teh bojih zgubili 10.000, Turki pa le 2000?! Bahati se mora, kako bil sicer zaslužil priimek zmagonosni?

Mehmed Ali bode prevzel poveljništvo armade, ki se vojskuje s Črnogorci.

Srbska poveljnika Nikolič in Alimpič sta odšla s svojim štabom na mejo. Vojaki I. vrste ob meji so sklicani k 25 dnevnim vojaškim vajam. Ena brigada je pa iz Semendrije odšla proti Timoku. Turki se vtrjujejo v Zvorniku in v Bjelini.

Tudi grški kralj odide na mejo, da ogleda tam razpostavljene vojake. Nič pa še ne kaže, da bi se Grška dejansko vdeležila vojske, pač pa se zopet govori, da hoče Italija svojo vojno čez morje poslati v Albanijo in tam Turke prijeti.

„Vestnik narodnoj pomošči“ govoreč o številu bolnih in ranjenih pravi, da je bilo 15. septembra v 61 mestih in vaseh, kjer so bolnišnice „rudečega križa“, 7.240 bolnih in ranjenih. V teh bolnišnicah je pripravljenih 10.007 postelj, izmed katerih je bilo tedaj do 15. septembra 2.767 praznih. Največ bolnih in ranjenih je v mestih: Moskvi (872), Odesi

(800), Saratovu (331), Harkovu (300), Orlu (284), Tramboru (249), Smolensku (201).

„Novemu Vremeni“ se poroča iz Orenburga, da so sklenili tamošnji Mahomedani iz kapitala za ženitve zbranega požrtovati 12.400 rubljev na korist ruskih ranjencev.

Politični pregled. Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 8. oktobra.

Državni zbor je v 4 tednih rešil komaj 8 paragrafov nove davkarske postave, §. 5, 6 in 8 prihodninske postave pa so se morali še enkrat izročiti odseku v pretres. Da jih bode odsek zamogel pretresati bolj zložno in temeljito, je predsednik Rechbauer ustavil posvetovanje o davkarski postavi in na dnevni red jutrajšne seje stavil: 1. Poročilo potrjilnega odseka o novih volitvah. 2. Poročilo peticijskega odseka. 3. Postavo o žganjarskem davku. — Vlada neki sama ni pričakovala, da bode postava o prihodninskem davku s toliko večino sprejeta, kakor se je zgodilo. Zahvaliti se ima za to tistim poslancem, ki so se pri glasovanju umaknili iz zbornice. Zlasti je to storila poljska stranka Ziemialkovskega. Poljska „Gaz. Nar.“ imenuje teh 23 poslancev naravnost izdajice, ker bi bila postava gotovo zavržena, če bi se bili ti poslanci zavedali dolžnosti do volilcev svojih. Ravno ta list poroča, da so poslancu Krzczunoviczu, ki se je posebno ustavljal tej postavi, iz Kremsa in Steina na Spodnjem Avstrijskem poslali zahvalnice, liberalnim poslancem omenjenih okrajev, Dinstlu, Kaiserju, Rodlerju in županu Schürerju pa nezakupnice.

V Ogerskem državnem zboru bode minister Tisza danes pojasnil ravnanje proti poslancu Helfyu, ki se je pritožil, da je pod policijskem nadzorstvom, ker ga dolže sokrižega na Erdeljskem zasledjene zarote. Sicer pa madjarski listi vso krivdo zvrčajo na poljske magnate in ultramontanske Angleže! Iz Braševa se „Pol.“ telegrafuje, da so v Marienburgu na železnični postaji konficirali voz bomb. — Budapeški listi poročajo, da je minister Tisza prav mrzlo sprejel mestno de-

putacijo, ki ga je 4. t. m. prosila, da bi cesarju sporočil voščila glavnega mesta madjarskega, rekši ji, da se nadeja, da bodo cesar tudi sedaj milostljivo sprejeli ta voščila. Ministru je najbrže na spomin hodila razsvitljava, ki so jo bili napravili Turkom na čast. Toda kaj hočejo priprosti ljudje za to, če je bila celo palača grofa Andrassyja sijajno razsvitljena.

Hrvatski višji poveljnik baron Filipovič je 6. t. m. pričel svoje popotovanje po deželi in granici hrvatski.

Dalmatinski c. namestnik se je 5. t. m. zopet vrnil s svojega ogledovanja v Zader.

Vnanje države.

Angleška v imenu Turčije črnogorskega knezu neki prigovarja, da naj mir sklene s Turčijo, ki mu hoče prepustiti vse dozdej osvojene okraje. Pa zveza med Rusijo in Črnogoro je pretesna, da bi se knez Nikolaj angleškim nesvetom vdal in nazvest postal svojemu najzvejstjeshemu varuhu in pokrovitelju.

Na Francoskem se 14. t. m. prično volitve za narodno skupščino. Novi načelnik levičnikov Grevy v oklicu do volilcev svojih hvali razrešeno zbornico in zavrača proti njej izrečene ugovore. Sedanjó zvezo monarhičnih strank primerja z zvezo l. 1849 in jej podtika ravno tisti namen kakor l. 1849, da hoče namreč pregledati vstavo, kar bi bilo pri republikanski zbornici pa nemogoče.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 3. oktobra. (Nove orglje.) V frančiškanskej cerkvi sv. Jakoba v Kamniku so 30. septembra t. l. ob 9 zjutraj slovesno blagoslovili visoko častiti gospod dekan Jurij Križaj nove orglje. Primerno pridigo pri tej slovesnosti je imel ondotni vikarij P. Placid Fabiani.

Izdela je te orglje znani umetnik France Goršič (op. XXVII.), orgljar v Ljubljani. Imenovane orglje imajo dvojno klavijaturo: prstnik (manual) in nožnik (pedal). Miza za igranje (Spieltisch) ima dve ročni klavijaturi (Manual-Klavaturen) iz lepih belih kosti in ebenovega lesa, in pedalno klavijaturo iz trdega lesa nekoliko v obok zakrivljeno. Zbiralnika (Collektivtritte) sta dva: eden za glavni stroj

„Ravno zato greva tje,“ odvrne grof, „jaz bi rad neko reč natančneje zvedil.“

Popoldne se pripeljeta grof in njegov sin na omenjeni videm in se vsedeta k mizi, ki je na vrtu v kostanjevi senci stala.

Stari grof, ki je znal gladko nemški govoriti, bil je kmalo v živem razgovoru z nemškimi častniki. Med drugim napeljal je govor na prihodnje stanje katoliške cerkve v novem nemškem cesarstvu.

„To je gotovo,“ zatrjuje polkovnik, da v visokih vladnih krogih mislijo novo lastno krščansko cerkev za nemški narod ustanoviti, ktera bo neodvisna od une Rimske.“

„Prav tako,“ pristavi en major, rimstvo je bilo za nemške dežele zmiraj škodljivo. V srednjem veku so se cesarji vedno s papeži prepirali in vojskovali; s tem pa bo enkrat za vselej papeževemu vplivu konec storjen, ako se Nemška od Rima loči.

„Kako bi bilo to mogoče!“ vsklikne grof. Na Nemškem je mnogo milijonov katoličanov, in ti bi se mogli in hoteli od svojega vidnega poglavarja loč ti?

Katoličani se bodo morali vdati,“ odvrne polkovnik osorno; „močna vlada zamore vse, in nemška je že tako močna, da zamore sa-

mostojno cerkev imeti, kakoršno potrebujemo v novi nemški državi.“

„Bismark je previden državnik“, povzame grof smehljivo. V boji osemnajst stoletij premagala je cerkev vselej najhuje nasprotno zapovednike, mislim, da se on ne bo spuščal v vojsko zoper cerkev.

Častniki se zasmejajo. (Konec sledi.)

Dva prizora iz življenja.

a) Bilo je v Berlinu, kjer sta živelá soproga, kterima pa ni dal Bog poroda, kakor sta si ga želela. Imela sta pa prav milega psa, kterega sta ljubila po otročje ali po opičje, kakor počenjajo nekteri brez lastnih otrok s psiči in opicami in sicer živalicami, kar je ostudno. Vzlasti v novi dobi, kar učijo naravoslovci, da je človek razvil se iz opice, njeguje, o te živalice po Nemškem brezbožno. Bliža se božič, kedar napravljajo starši božičnice ali kresne drevesca svojim otrokom. Tudi ta dva soproga skleneta preljubljenemu psu „mandolinu“ napraviti to veselje. Milostiva gospa sama poišče na trgu pripravno si drevesce, milostivi gospod pa gre k mesarju in nakupi lepoticja, ktero bode psu po volji. Se vé, vse

godi se skrivaj, da ljubimec ničesar ne opazi, da bode radost tim večja. Praznik pride, in „roditelja“ pripravljata božično drevesce, mandolin pa v bližnji sobi cvili ter po vratih praska, naj vendar odpreta. Ko ga ne vlišita, začne tužno ječati, časih pa srdito lajati. „Predolgo mu je“, pravi milostivi gospod. „Ne, ne, jaz ga poznam, reče gospa milostiva, on je tako pameten, ter vé vse, kaj se dela; hoče samo, da midva tega ne opaziva.“ — Zdaj se odpró vrata, in mandolin priskače v sobo. Nos se mu obrne koj na razsvetljeno drevesce, po kterem je viselo mnogo mu prijetne dišave. Dolgo se ne more zdrževati, torej popade prvo klobasico, do ktere je dosegel. Ali ker je bila dobro privezana, potegne z mizice, na kteri je stalo drevesce, vse na tla. Plamen se prime drage pisane preproge, ktera začne goriti; gospod vpije, obupan kliče družino vkup, ktera res prihiti gasiti in prevrne vse po dvorani, da pogasi. Drugi dan pride v vas k milostivi gospej prijateljica, in v pogovoru reče njej: „To me nič ne boli, da mi je preproga pokvarjena in nekaj stvari potrlih, ali to me peče, ker je mandolin pokazal, da ima tako malo olike in da je nehvaležno prezrl vse moje tudi najboljše namere.“

(Hauptwerk), eden pa za vrhnji (Oberwerk) in nožnji (pedalni) stroj. Ti so zgoraj nad pedalno klavijaturo napravljeni. Zbiralniki so prav velike važnosti in za orglarje posebno pripravljeni, ker se spremeni (registri) z nogo na enkrat odpreti in zapreti zamorejo, kolikor jih kdo hoče. Zbiralnikov dozda nisem še pri nobenih orgljah videl razun pri Goršičevih. Velikanski sapnik ali meh po francoskem sistemu narejen je kaj lahko tlačiti. Dvanajstletni deček zamore to storiti.

Igra v manualih in pedalu je kaj lahka in jako precizna. Intonacija je izvrstna, in kar glas zadeva, čisto vredjena. Spremenov imajo orglje 20, in sicer v glavnem stroji so sledeči: I. Principal 8'. II. Violon 16'. III. Gamsov rog 8'. IV. Dvojna flavta 8'. V. Oktava 4'. VI. Harmonična flavta 4'. VII. Superoktava 2'. VIII. Kornet je trojin. IX. Mikstura 4—5erna. X. Trobenta 8'. V vrhnjem stroji (Oberwerk): I. Goslarski principal 8'. II. Solicional 8'. III. Cevna flavta 8'. IV. Hoboe 8'. V. Flavta-dolce 4'. V pedalu: I. Principalni bas 16'. II. Subbas 16'. III. Oktavni bas 8'. IV. Violoncello 8'. V. Bombarda.

Vrh tega je še manualni in pedalni sklep. zadnji na svoje zaklopnice in sklepa pet prvih spremenov glavnega stroja.

Kar značaj posameznih spremenov zadeva, reči moram, zadel ga je g. Goršič popolnoma. Molčim o močnem oistro režečem principalu, o ljubeznjivem Solicionalu, o prijetnem, mehko donečem Gamsovem rogu, o Flavti z dvojnima ustnicama itd. itd., v misel naj vzamem le peresnate spremene (Zungenregister), katerih pri drugih orgljah tudi še nisem slišal.

Hoboa 8' daje s svojimi majhnimi jezički prav prijetne, ljubeznive glasove. Bombarda daje drugim spremenom polepšanje in zdatno moč. Trompeta, na Kranjskem nenavaden spremen, veliko primore skupnim spremenom. Za napravljjanje peresnatih spremenov je treba velike umetnosti in spretnosti, in to g. Goršič prav dobro razume. Ti spremeni se ne dajo lahko popisati, slišati se morajo; vsak se sam prepričati zamore. Spremeni g. Goršiča imajo nekaj pobožnega, veličastnega, resnega, milotnega, ljubeznjivega v sebi, kar se pri družih orgljarih pogreša. Omara je kaj okusno v romanskem slogu narejena. Mehanika obstoji v železnih gibalih in teče prav tiho v medu (mesingu). Kljuke (Winkel) dela on iz meda (mesinga), kar drugi iz železa.

Sploh se pri njegovi mehaniki ne vidi lesa. — Gospod Anton Nedved strokovnjak v

glasbi se je izrazil: „G. Goršič, Vam čestitam.“ G. T. Kajdiž župnik v Vodica: „Bolj prijetnih glasov še nisem slišal pri nobenih orgljah.“ Neki profesor bogoslovja: „V intonaciji mu ga ni para.“ Zopet neki v glasbi popolnoma izurjen učenik: „Vse je hvalevredno.“ Vsa samostanska družina, vse ondoto mesto je z orgljami popolnoma zadovoljno. Kar mene zadeva, rečem le, pri tih orgljah senič pomanjkljivega ne nahaja. Cena jim je tudi nizka. — Vsa čast in hvala za to veliko delo gre najprvo tamošnjemu gvardijanu P. Ehrenfridu Zupetu, kteremu je veliko truda stalo, potem P. Korneliju Arkotu, ki je s svojim živahnim igranjem in petjem ljudi zato izdramil, in vrlim mestjanom, kterim naj Bog stotero povrne, kar so darovali za nove orglje. G. Goršiču pa le še želim, da bi jih kmalo tudi drugod postavljaj n. pr. na Šutni, v Mengšu, v Novem mestu, v Radolici itd. Z lahko vestjo tega umetnika vsim cerkvenim predstojnikom priporočam, ker pri nobenem obrtu mojsterska izurjenost ni tako potrebna, kakor ravno pri orgljarstvu, pi kterem samouk, če je še tako prebrisan, ne opravi nič, ker ni zmožen razločevati značaje in lastnosti posameznih spremenov, ne natančno zadeti intonacije. Kjer hočejo tedaj imeti dobre orglje, naj se vedno obrnajo do izučenih mojstrov in naj se zanašajo edino le na sodbo strokovnjakov, ker le oni vedo zapaziti napake pri intonaciji ali pri posameznih spremenih, kterih drugi ljudje in nestrokovnjaki še zapazijo ne. Zlasti pa, kakor sem že omenil, smem v tem oziru priporočati g. Goršiča, ki nam je na Kranjskem postavil že veliko orgelj, ktere so morali potrditi tudi najsitnejši in najnatančnejši kritiki. P. Angelik Hribar.

Iz Črnomlja, 5. oktobra. (Duo si faciunt idem.) Poročali ste, da sta bila litijski zdravnik dr. Eržen in lekarničar obsojena zaradi surovosti, ki sta jo uganjala po volitvah za deželni zbor. Tudi naš učitelj Ant. Jeršinovič je v preiskavi zaradi kupovanja glasov pri zadnji volitvi za deželni zbor, a še vedno opravlja posel c. kr. okrajnega šolskega nadzornika; ko je bil pa pred nekaj leti učitelj Stanonik iz Starega trga pri Poljanah zavoljo volitev za kupčijsko zbornico v preiskavi, bil je nemudoma kot ud c. kr. okrajnega šolskega sveta suspendiran. — Pred nekoliko dnevi dobil sem v roke „Schulzeitung“ ter v dopisu iz Črnomlja čital, da se je omenjeni g. nadzornik jako repenčil nad učitelji, kteri pa menda tega čuli niso. Hoče li morebiti celo s šibo,

ki je iz šole odpravljena, po učiteljih udrihati? Ne vem, če bo šlo! Čuje se tudi, da je nekemu učitelju, ki je bil pozabil zapisati „lößlich“, vrnil pismo z opazko: das k. k. Inspektorat ist „lößlich — U. kr. nadzorništvo ima naslov hvalevredno. — Če se ne motim „čital“ sem pred nekoliko leti o „lößlich“ to le: Jedes Amt, welches seine Pflichten erfüllt, ist löblich. Jedes Amt muss aber auch seine Pflichten erfüllen; folglich ist es dafür nicht löblich zu nennen. Vsaki vrad, ki svoje dolžnosti spolnuje, je hvalevredni. Vsaki vrad pa svoje dolžnosti mora spolnovati in ga tedaj zaradi tega ni treba imenovati hvale vrednega. Pri vojaštvu so to odpravili, in dobro bi bilo tudi pri drugih to opustiti.

Iz Celovca dne 7. oktobra. († P. Karol Robida.) Britka zguba nas je zopet zadel: starosta Celovških rodoljubov, P. Karal Robida, bivši gimnazijski profesor in prednik tukajšnjega beneniktinskega samostana, je dne 4. t. m. 73 let star preminul in sinoči smo slovesno spremili njegovo truplo na mestno pokopališče v Št. Rupert, da ondi počiva zraven pokojnih slavnih rodoljubov: Japelj, Ahacelj-na, Rudnaša, Janežiča in Umeka. Dne 13. oktobra 1804 rojen v Malivasi na Kranjskem je stopil Robida l. 1821 v Št. Pavlu na Koroškem v red sv. Benedikta in je bil dne 8. septembra 1825 v mešnika posvečen. Takoj po dovršenih višjih šolah je bil za učitelja na Celovško gimnazijo poklican, kjer je od l. 1830 do 1875 mladino odgojeval in učil naravoslovje in matematiko. Kar jik je v teku celih 45 let štel učencev, gotovo vsacemu je ostal profesor Karl po temeljiti vednosti in po jedernatem podučevanju kot uzor vsega reda in neomahljivega značaja v hvaležnem in blagem spominu. Po spisih, ki jih je priobčeval v letniku Celovške gimnazije, pridobil si je kot naravoslovec posebno zaslugo s tem, da je sprožil novo teorijo, s katero je skušal razlagati in dokazovati razne prikazni in vplive luči in toplote. Zato slovi ime pokojnega rojaka tudi v daljnih učenjaških krogih. Robidovo ime pa slovi že zdavnej tudi v zgodovini slovenskega slovstva. Krvavelo nam je srce, ko so njegovi sorodniki in součitelji, ki jih je slovenska mati rodila, toliko hvalisali in v nebo kovali omiko tujih narodov, o Slovincih in o slov. slovstvu pa zabavljali. Da bi pa oni, ki so imeli zmožnosti in priložnosti, z besedo in z dejanjem, z umom ni peresom si prizadevali, izobraževati in likati svoj lastni narod, tega renegatom pa ni bilo mar. Kako vse drugače je ravnal 'pokojni Robida! V gladni slovensčini je spisal lehkoumljivo fiziko, ki je pred njim še nismo imeli; sestavil je troje novih knjig, ki so jih Slovenci težko pogrešali:

„Zdravo telo — narboljše blago“ „Domači zdravnik“ in „Domači živino-zdravnik.“ Poslovenil je tudi uradne liste Koroške deželne vlade. Ko se je leta 1851 snovalo v Celovcu društvu sv. Mohora, trudil se je Robida na vso moč, da je društvo stopilo v življenje. Že takrat je bil voljen v odbor in je ostal vnet in delaven družbin odbornik do zadnjega svojega zdihljeja. Slovenci! Družbeniki, ohranite vrliga rodoljuba v hvaležnem spominu!

Iz Trsta, 7. oktobra. Meseca avgusta so že časniki pisali novico, da raspošiljatev bukev Družbe sv. Mohora začne se 22. avg. in sicer po vrsti, kakor je naznanjeno v Kalendarju za l. 1877. (Tako n. pr. Besednik v št. 8.) V Kalendarju za l. 1877 pa stoji na str. 151 tiskano, da bukke se bodo raspošiljale letos po tej vrsti; naj pred jih dobijo razne

b) Na nekem šetališču v Berlinu sede major D., da si malo počije. Tu si hoče naviti uro, potegne iz žepa mošnjico, da iz nje dobi ključek, kar seže neka tuja roka vanjo, vzame hitro nekaj novcev pa jih spusti mahoma na zemljo. Kedar ga vojak resno pogleda, poklekne predenj mlad človek, povzdigne roke, in solze žalosti pritekó mu na lice. „Vstanite, zagrmí mu major, kako si drznete celo na javnih mestih krasti?“ — „Oprostite“, komaj zajeclja človek. Major pomisli, kaj mu je storiti, in je li govori mu človek resnico. „Kje stanujete?“ vpraša ga naglo. Človek mu pove ulico, nadstropje in sobo. „Hodite z menoj!“ Med potom pripoveduje človek, da je rokodellec. Prej da je mogel vzdrževati rodovino svojo, ali zdaj da mu je nemogoče, ker nikakor ne more dobiti dela. Prijatelji mu ničesar več ne morejo poslati, veljave nikakoršne nima, in potreba je pri njegovih postala že tako strašna, da je jel obupovati in v obupnosti sklenil storiti hudodelstvo. Častnik vzame kočijo in odpeljeta se oba k nesreč-

nikovemu stanovanju. Gresta na četrto nadstropje, in priteče očetu naproti dvoje dece okoli 2 do 3 let. Pri oknu je sedela suha žena z dojenčkom na prsih ter strmé pogleduje tujca. „Kaj si prinesel?“ poprašujejo deca. Oče se dela, češ, da jih ne sliši ter jih odpravi. Major vse ogleda po sobi in se prepriča, da človek ni preveč povedal. Reva je bila prevelika, niso imeli še postelje ne. Ne reče ne besedice, ampak na mizo vrže 20 mark in napiše nekaj na listek. „V petek zjutraj pridite k posestniku tvornice (fabrike) B. v ulici M. in dajte mu to listnico.“ „Poljubite gospodu roko!“ zavpije mladi človek in pokrije si lice z rokama. Dobil je delo, da je preživil sebe in družino svojo.

Človek kristjan, primerjaj in premišljuj ta dva prizora, in spoznavši, kolika neumnost in grdoba je omenjeno ljubkovanje z opicami ali psinami, in obnašaj se, kakor se spodobi krščanskemu človeku!

škofije, potem tržaška, ljubljanska itd.. Danes imamo že 7. okt., a v tržaški škofiji, ktera po onem naznanilu bi imela dobiti mej prve mi družbene knjige, nej o tej do sedaj sluha ne duha. Udje bi že radi knjige dobili in radovedni poprašujejo po njih — zatoraj bi udje družbe sv. Mohora v tržaški škofiji radi zvedeli, kako da do sedaj knjige v Trst še niso došle — čeravno po onem oznanilu bi jih udje že davno v rokah imeti morali.

Eden od dekanije Trst v imenu več drugih.

Domače novice.

V Ljubljani 9. oktobra.

(Glavni imenik porotnikov) za prihodnje leto je sestavljen in si ga zamore sleherni do 10. t. m. ogledati pri tukajšnjem magistratu, ter se pismeno ali ustmeno pritožiti, če so se kateri postavno poklicani izpustili, ali pa morabit kateri postavno nesposobni v ta imenik sprejeli.

(Šolski nadzornik.) Dr. Janez Zindler, r. v Polanki na Šlezijem l. 1835, profesor za matematiko in fiziko, od l. 1862 — 67 suplent na gimnaziji ljubljanski, pravi učitelj v Senju, ravnatelj nekaj časa v Novem mestu ali v Rudolfovem, sedaj v Gorici, je postal c. kr. šolski nadzornik v srednjih šolah po Štajarskem, Koroškem in Kranjskem, za realne nauke, toraj naslednik dr. Vrečkov. Prijazen in spreten sploh blezo ni tolikanj sovražen slovenskim napredkom, kakor se je sem ter tje kazalo o njegovem spredniku, ktere ga je na Kranjskem namestoval letos ljudskih šol nadzornik g. R. Pirker.

(Cesar so potrdili postavno) sklenjeno od deželne zbornice kranjskega, da se sme na reški cesti napraviti mitnica ali šranga.

(Porotne sodnije) so se včeraj pričele. Prvi je stal pred njimi tisti človek, ki je hotel g. poštarja v Kamniku po telegrafični poti opehariti za nekaj sto gl., češ, da je višji telegrafični nadzornik. Več spred sodišča prihodnjič.

(Pri kranjski eskomptni družbi) se bode danes in jutri podpisovalo na posojilo ogrsko, čigar obresti se bodo po 6% v zlatu plačevale. Pregledi in podpisovalne pole se dobé pri omenjeni družbi.

(Gruberjev peš polk) v Olomucu je dobil telegrafično povelje, pripraviti se za odhod. Najbrže odmaršira na Erdeljsko.

Razne reči.

— Premembe pri vradnikih: Deželni svetovalec dr. Viktor Leitmeier gre za deželne svetovalec iz Ljubljane v Gradec; okrajni sodnik g. Janez Jagodic pa iz Loke za deželne sodnika v Novo mesto.

— Za pogorelce v Rakovniku so darovali: G. kanonik Bonifacio 10 gld., g. Jeriha 5 gld., fara Mirna 23 gld. 6 1/2 kr., Prečina 3 gl., dek. far. Šmarije 7 gld., baronovka H. Born 22 gld., g. dr. Sterbenc 32 gld., g. dr. Semen in g. profesor Klemenčič 23 gld., fara Trebeljno 21 gld., sv. Trojica 20 gld., Trebnje 15 gld., Bavtovas 6 gld., Tržič 13 gld., Hotedersica 3 gld., Mokronog 21 gld. 7 kr., Št. Janž 14 gld., Sv. Križ pol. Turn 5 gld., gospa Schupeutz 20 gld. Bog obilno povrni vsem dobrotnikom.

V Št. Ruprtu 5. oktobra 1877.

Alojzij Košir, fajmošter.

— Rimske starine v Daruvaru. Zagrebški muzealni poverenik g. Bogetič javlja iz Daruvara, da je našel na tamošnjem vrtu g. grofa Julija Jankoviča lep rimski sarkofag, dva nadgrobnata spominka in družih sta-

rin, kar bo rodoljubni velikaš gotovo daroval narodnemu muzeju. V samem Daruvari so našli pri kopanju apnenice ostanke ogromnega konjskega kipa iz bronca in sicer eno nogo in kos zadnjega dela.

— Tatovi ulomili so v štacuno g. Smonika pri sv. Juriji na Pesnici in mu ukradli 170 gld., kakor poroča „Gosp.“

— Robida Karol. V Celovcu je 4. t. m. umrl Karol Robida, roj. l. 1804 na Ježici poleg Ljubljane, redovnik sv. Benedikta od l. 1828, profesor matematike in fizike na celovski gimnaziji, v pokoju od l. 1874. Pisal je nekaj po nemški, nekaj po slovenski, na pr.: „Geistl. Führer der Jugend l. 1846;“ „Naravoslovje ali fizika, po domače zložil“ l. 1849. XI. 8. 123; „Zdravo telo najboljša blago“, in „Domači zdravnik v navadnih boleznih človeka poleg Hufelanda, Rusta, Tissota in drugih.“ I. nat. 1854, II. nat. 1861, 12. 240. „Entwicklungsgang der Physik“ von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart, 1854; Vibrationstheorie der Electricität, 1857; Magnetismus, 1858; Grundsätze einer naturgemässen Atomistik, 1860 itd. Vidi se iz tega, da je marljivi učenjak bil vedi in domovini na čast. Blažen bodi mu spominj!

— Koledarjev za l. 1878 ponuja se ljudem na cente. Vendar pa bi ne bilo prav kupiti prvega, ki človeku pride v roke, ampak treba je tudi pri koledarjih vedeti, kaj je človek kupil in kaj družini v roke da, ker se v nekterih nahajajo tudi slabe in pohujšljive reči. Slovenski koledar na svitlo daje družba sv. Mohora, ktere ga dobe vsi njeni društveniki in ga zamorejo kupiti tudi neudje. — Med nemškimi koledarji s podobami pa posebno priporočamo „Regensburger Marienkalender“, ki je letos doživel že 13. letnik in ktere ga z velikimi žertvami na svitlo daje slavnoznani Fridrih Pustet v Ratisbonu. Razun premnogih in prelepih ilustracij med tekstom nahajajo se v tem koledarju tudi več podob; zlasti se odlikujejo 2 izvorni podobi križevega pota, I. in XIV. štacijon, po načrtu prof. Kleina na Dunaji. Koledarski del radeče in črno tiskan ima spodej 12 podob imenitnih božjih potov Matere božje, s potrebnim popisom, kakor tudi prazen prostor za zapisovanje raznih reči. Podučnega in zabavnega berila koledar obsega med drugim: 1) Die sechs Quartbilder, welche das Leben Mariä nach den Gesichtern der gottseligen Anna Katharina Emmerich illustriren, nebst deren Erklärung. 2) Ein illustriertes Gedicht an Pius IX. 3) Biographie des verstorbenen Cardinals Antonelli. 4) Der Geleitsbrief in Versen. 5) Ein lebhaftes, aber ernstes Kapitel über die Marienerscheinungen in Marpingen nebst Abbildungen der Gnadenorte. 6) Zwei Bilder von Ritter von Fühlich aus der Nachfolge Christi. 7) Die Niederlassung der ehrwürdigen Franciskanerinnen in der Rheinprovinz nebst Abbildung des Mutterhauses Kapellen. 8) Die ehrwürdigen Ursulinerinnen in Köln nebst Abbildung ihres Klosters. 9) Der Franciskaner-Orden in Norddeutschland nebst Abbildung des Klosters in Warendorf. 10) Mittheilung über den Deutsch-Ritter-Orden. 11) Eine reich illustrierte Erzählung voll Gemüth, Leben und Wahrheit von Franz v. Seeburg, betitelt: Der Socialdemokrat. 12) Eine illustrierte Erzählung von Franz Trautmann unter dem Titel: Herzog Wilhelm's des Fünften Bittgang. 13) Vier allerliebste illustrierte goldene Sprüche. 14) Die Schwalben bringen Glück. Eine Erzählung von Fr. X. Seidl. 15) Acht Sprichwörter, humoristisch illusrit von dem Münchner Maler Oberländer. 16) Vier komische Bilder-Räthsel. 17) Der illustrierte Preis-Rebus für

das Jahr 1878, auf dessen richtige Lösung 500 werthvolle Preise gesetzt sind. 18) Ein für die Haus- und Landwirtschaft nützliches Allerlei. 19) Das Anerbieten von schönen, wohlfeilen Prämienbildern.

Koledar obsega 152 strani, in velja na navadnem papirji tiskan 30., na lepšem in močnejšem papirji s prelepo podobo sv. očeta pa 72 krajcarjev. Naročniki, ki plačajo še 6 kr., dobe po vrhu še koledarček, ki se obesi na steno. — Za ženstvo je jako priličen Pustetov koledarček: „Kleiner Marienkalender“ v mali obliki s prelepimi podobami in podučnim berilom. 1. Sternenkron Mariens, II. Frauen Spiegel, III. Bücher der Frauen, IV. Mariens Lyra. Sošit velja ta koledarček 36 kr., v ru-dečem usnji vezan z zlatim obrezkom pa 1 gld. 8 kr. Ne kupujte tedaj slabih koledarjev, ker se dobri dobé tako po ceni.

Eksekutivne dražbe.

9. oktobra: 3. Sterle iz Koritnice, 3. Čekada iz Bistrice, 3. Kaluža iz Knježaka, 1. Meršnik iz Smerja, 1. Šircelj iz Gorenjega Zemona, 1. Žnideršič iz Šambija, vsi v Bistrici. 3. Urbič, iz Velike bučne vasi, 3. Mikolič iz Brušnice, 3. Nagel iz Beralina, 3. Hartel iz Regerče vasi, vsi v Novem mestu. 2. Blažve reči v Ljubljani. 1. Zupančič iz Srebotnice, v Trebnjem. 1. Polšak iz Planine, v Vipavi. Šantel iz Belskega, v Postojni. 1. Gerjol iz Pristave, 1. Marušič z Vrhnike, oba na Vrhniki.

10. oktobra: 1. Mikše iz Cirknice, 3. Švilgelj iz Dolenje vasi, oba v Logatecu. 1. Lampe z Gorenje Orehovine, v Novem mestu. 1. Bezaj iz Šiške, 1. Strumbel z Iga, 1. Keršič iz Loke, vsi v Ljubljani. 1. Požar iz Gerič, v Senožečah. Dormiš iz Pake, 1. Kaclar iz Horjula, oba na Vrhniki. 3. Glažar iz Koč, Dolenec iz Postojne, oba v Postojni. 3. Težak iz Rozalnice, v Metliki.

Umrlí so:

Od 3. do 6. oktobra: Franc Sabajna, del. 72. l., vsled starosti. Alojzij Ile, del. o 11. m., za davico. Urša Korbič, market. ž. 63 l., vsled starosti. Jožef Zorc, gost. s. 20 l., za jetiko.

Loterijske številke 6. oktobra.

V Trstu: 70, 48, 18, 14, 47.
V Lincu: 65, 89, 7, 74, 21.

Telegrafične denarne cene 6. oktobra.

Papirna renta 64.— — Srebrna renta 66.70 — Zlata renta 74.10. — 1860letno državno posojilo 110.75 Bunkine akcije 841 — Kreditne akcije 214.75 — London 117.90 — Srebro 105.15. — Ces. kr. cekini 5.65. — 20 frankov 9.47 1/2.

Denarstvene cene 6. oktobra.

	Državni fond.	Denar.	Blago
6% avstrijska papirna renta	64.10	64.30	
5% renta v srebru	66.80	66.90	
4% renta v zlatu (davka prosta)	74.90	75.10	
Srečke (lozi) 1854. l.	106.75	107.—	
" " 1860. l., celi.	111.—	111.85	
" " 1860. l., petinke	119.50	120.—	
Premijski listi 1864. l.	132.25	132.75	
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%	96.50	97.50	
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—	
Ogerske po 5%	75.56	76.50	
Hrvaške in slavonske po 5%	84.—	84.50	
Sedmograške po 5%	75.50	76.50	
Delnice (akcije).			
Nacijonalne banke	842.—	844.—	
Unionske banke	64.—	64.50	
Kreditne akcije	216.—	216.25	
Nižovstr. eskomptne družbe	755.—	760.—	
Anglo-avstr. banke	9.—	95.10	
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gld. a. v.	161.25	161.75	
Tržaške " 100 " k. d.	120.—	121.—	
" 50 " " "	60.—	61.—	
Budenske " 40 gld. a. v.	28.75	29.25	
Salmove " 40 " " "	39.—	39.50	
Palfi-jeve " 40 " " "	28.—	29.—	
Clary-jeve " 40 " " "	29.25	29.50	
St. Genois " 40 " " "	33.50	33.75	
Windischgrätz-ove " 20 " " "	28.25	29.—	
Waldstein-ove " 40 " " "	22.25	22.75	
Srebro in zlato.			
Ces. cekini	5.63	5.64	
Napoleonsd'or	9.42	9.43	
Srebro	104.60	104.75	